

VERTROUWELIJK

WIJZIGING EN AANVULLING VAN DE STATUTEN VAN DE CPN.

Als tweede punt op de agenda van het op 26, 27, 28 en 29 december te houden partijcongres van de CPN staat het "vaststellen van de partijstatuten". Hiertoe had het in oktober 1956 gehouden 18e congres opdracht gegeven. In het eerste nummer van de "congres-krant", orgaan ter voorbereiding van het 19e congres der CPN, publiceerde het dagelijks bestuur van de partij de voorstellen tot wijziging en aanvulling van de bestaande statuten.

De huidige statuten dateren uit 1946. Op slechts enkele punten werden zij sindsdien gewijzigd. Zij zullen thans worden aangepast aan de tegenwoordige toestand in de partij en de allengs in zwang gekomen gebruiken. Verschillende voorstellen tot wijziging zijn onder invloed van het huidige conflict in de partij tot stand gekomen.

In de nieuwe statuten zal worden opgenomen dat de CPN streeft naar verwezenlijking van haar doelstellingen langs "democratische weg".

In de bestaande statuten staat dat leden van het partijbestuur alleen door het congres kunnen worden geroyeerd. Thans zal er aan worden toegevoegd: "tenzij zij de partijstatuten overtreden". Deze aanvulling heeft ten doel om voor de toekomst buiten twijfel te stellen, dat het partijbestuur in bepaalde gevallen bevoegd is tot royerering van zijn eigen leden uit de partij over te gaan. Bij de thans geldende statuten kan het partijbestuur zich ter rechtvaardiging van het royement uit de partij van WAGENAAR, GORTZAK, REUTER en BRANDSEN in april 1958 alleen beroepen op de bepaling dat het partijbestuur gemachtigd is leden, die stelselmatig de partijpolitiek vervalsen, de discipline niet in acht nemen of persoonlijk onbetrouwbaar zijn gebleken, uit de partij te royeren. En het zal hierbij dan tevens moeten aantonen, dat deze bepaling de geldingskracht van de regel: partijbestuursleden kunnen alleen door het congres worden geroyeerd, te niet doet.

In het algemeen wordt in een organisatie als de CPN echter weinig formeel-juridisch gedacht. WAGENAAR c.s. hebben dan

VERTROUWELIJK

ook geen formeel beroep gedaan op de statuten om tegen hun roeyement te protesteren, om staande te houden dat zij nog lid van de CPN zouden zijn.

Eerst in een schrijven van 18 november aan de "werkgroepen in plaatsen en buurten" stelt de leiding van "De Brug" voor aan de leden van de CPN, die niettemin aanhangers van "De Brug" zijn en die thans voor de keuze gesteld worden te breken met de oppositie of uit de partij gezet te worden, een brief te schrijven aan het partijbestuur waarin gesteld moet worden dat WAGENAAR c.s. in flagrante strijd met de statuten geroyeerd zijn.

De nieuwe voorschriften op het stuk van het treffen van disciplinaire maatregelen manen tot voorzichtigheid bij het toepassen van roeyement. Vóór alles zal getracht moeten worden de betrokkene in kameraadschappelijke discussie van het verkeerde van zijn handelingen te overtuigen.

Het onderdistrict, de onderafdeling en de bedrijfsafdeling zullen in de nieuwe statuten niet meer als organisatie-vorm worden erkend. De in belangrijke bedrijven werkzame leden zullen een "bedrijfsgroep" vormen, waarvan de organisatie-vorm en de werkzaamheden al naar gelang de omstandigheden geregeld worden.

De voorschriften omtrent de toepassing van het democratisch-centralisme worden uitgebreid met de bepaling, dat de discussie nooit mag leiden tot het opleggen van de wil van een minderheid aan een meerderheid. Fractievorming zal niet worden geduld, evenmin als het brengen van de discussie buiten de partij, zolang niet door het partijbestuur tot openbare discussie is besloten. Deze aanvulling is duidelijk gericht tegen de oppositiegroep, die er van beschuldigd wordt juist op deze punten het democratisch-centralisme niet in acht genomen te hebben.

De invloed van het conflict in de partij is vooral te onderkennen in de voorgestelde aanvullingen op het in de oude statuten omtrent het bestuur van de partij bepaalde. Tot dusver waren de taak en de bevoegdheden van het dagelijks bestuur van de partij en het partijsecretariaat in het geheel niet omschreven.

Vóór het 18de partijcongres van oktober 1956 bestond in de CPN een regeling van de bestuurstaken en bevoegdheden, welke nagenoeg gelijk was aan de thans voorgestelde. Als gevolg van

de na de dood van Stalin in de Sowjet-Unie opgekomen roep om meer collectiviteit in de leiding van de partij werden in de CPN in november 1956 alle bestuursbevoegdheden geheel gelegd in handen van het volledige partijbestuur, dat in verband daarmee eenmaal per maand bijeen moest komen. Het dagelijks bestuur werd een uitvoerend orgaan zonder bevoegdheden tot het nemen van besluiten betreffende politieke lijn van de partij. Paul de GROOT trad ogenschijnlijk meer naar de achtergrond.

Toen het conflict in het partijbestuur in september 1957 scherpere vormen aannam herstelde Paul de GROOT de oude toestand.

In de statuten wordt de leiding van de partij als volgt omschreven:

"Het dagelijks bestuur leidt de partij op politiek en organisatorisch gebied tussen de zittingen van het partijbestuur, waaraan het verantwoording schuldig is. Het dagelijks bestuur roept het partijbestuur op "geregelde" tijden bijeen en bereidt de zittingen van het partijbestuur voor. Het partijbestuur kiest een secretariaat voor het verrichten van de dagelijkse werkzaamheden. De secretarissen worden in functie gekozen. Het secretariaat bereidt de zitting van het dagelijks bestuur voor. Het is niet bevoegd tot het nemen van politieke of andere besluiten van ingrijpende aard".

Dit betekent een geduchte versterking van de positie van Paul de GROOT.

In het laatste artikel van de oude statuten, onder de titel "Bijzondere overgangsbepalingen" wordt gezegd dat personen, die tijdens de bezetting met de vijand samen hebben gewerkt of tot nazi-organisaties hebben behoord, niet tot de partij worden toegelaten. Indien van reeds tot de partij toegetreden personen mocht blijken, dat zij zich aan dergelijke handelingen hebben schuldig gemaakt, moet hun geval worden onderzocht. Zij kunnen indien daarvoor gronden aanwezig zijn, als lid van de partij worden gehandhaafd, maar kunnen in geen geval een openbare functie in naam der partij bekleden.

VERTROUWELIJK

Of aan het laten vervallen van dit artikel een bijzondere betekenis moet worden toegekend is niet duidelijk. Het kan zijn dat men een dergelijke bepaling thans niet meer van belang acht.

Aan de andere kant is het niet ondenkbeeldig dat men de oppositie een wapen voor de aanval op enkele warme aanhangers van Paul de GROOT uit de hand heeft willen slaan.

De leden van de Amsterdamse gemeenteraad, Wim van het SCHIP en Nico LUIRINK, is nl. in de laatste jaren herhaaldelijk het aannemen van een onjuiste houding in de bezettingstijd verweten.

De verdere voorstellen tot wijziging betreffen punten van ondergeschikt belang.

16 december 1958

VERTROUWELIJK